

פרק שמיני

דיני הוסתות וחישובם

כללי חישוב הוסתות, קביעותם ועקירתם

א. דרך הנשים לראות דם מזמן לזמן, וראיה זו נקראת "וסת", ובדרך כלל נמשך הוסת כמה ימים ואח"כ מפסיק הדם עד לראיית הוסת הבאה. ישנם נשים שהראיות שלהם באות בקביעות לפי סדר מסויים כגון שבכל פעם רואה בתאריך מסויים בחודש או בהפרש ימים קבוע בין תחלת ראייה לתחלת הראייה שאחריה, והוא הנקרא "וסת קבוע", [ובזמן חז"ל רוב הנשים היו רואות בהפרש של שלושים יום בין ראייה לראייה, ולכן קבעו חז"ל ששיעור של שלושים יום הוא שיעור עונה בינונית של אשה וכמו שיתבאר בפרק ט סעי' נו], וישנם נשים שהראיות שלהם באות בלי שום סדר וזמן קבוע והוא הנקרא "וסת שאינו קבוע", ויש מצב המצוי בזמנינו אצל רוב הנשים שאין לראיותיהם סדר קבוע ממש לפי יום קבוע אלא יש מספר ימים שבהם היא רגילה לראות את וסתה, ועד ימים אלו אינה רגילה לראות כלל, והם הנקראים "ימי המבוכה" וכמו שיתבאר להלן בפרק ט סעי' סו(א).

וסת קבוע

ב. חז"ל קבעו את זמן חשש הופעת הוסת, על פי זמני הראיות הקודמות של האשה או לפי תופעות גוף שנלוו לביאת הוסת בעבר, אם יש לאשה וסת קבוע דהיינו שראתה את ראיות המחזור שלה ג' פעמים לפי סדר מסויים עליה לחשוש להופעת וסתה כפי הסדר שרגילה לראות ולכן חוששת כשיגיע יום זה שעלולה

מקורות והערות

בזמנם שהיה וסת קבוע ממש, אבל בדורות האחרונים לרוב הנשים אין וסת קבוע, רק בדרך כלל יש וסת קבוע של תרומת הדשן שמובא בשו"ע בסי' קפו ס"ג ויתבאר להלן בפרק יג סעי' ז ובפרק ט סעי' סד, שמוחזקת שלעולם לא תראה פחות מכ"ה ימים וכה"ג, אבל מכ"ה ומעלה אין לה קביעות - שיעורי שה"ל סי' קפד ס"א אות א ו-ב.

(א) שו"ע סי' קפד סעי' א וסי' קפט סעי' א ו-ב, ופירוש המילה "וסת" בלשון הקודש הוא לשון רגילות כמו לענין אכילה או שתיה שאינא בגמ' סנהדרין דף קא. שינוי וסת תחילת חולי מעיים.

והנה בשו"ע סי' קפד ס"א כתב דרוב הנשים יש להם וסתות לראות בזמן ידוע כגון מכ' לכו יום או מל' לל' יום ע"כ. והיינו

לראות בו, והוא הנקרא "יום הוסת", כגון אם ראתה ג' ראיות בתאריך שוה בחודש [לפי החודש העברי], קבעה לה וסת ליום זה בחודש וחוששת מעתה שתראה בתאריך זה בכל חודש, וכן אם ראתה ג' ראיות בהפלגה שוה של מספר ימים, דהיינו שראתה ד' ראיות וביניהן שלוש הפלגות שוות, קבעה וסת להפלגת מספר ימים זו בין ראיה לראיה, וחוששת מעתה שתראה בהפלגת מספר ימים זו לאחר כל ראיה, וכן אשה שג' פעמים הרגישה בגופה מיחוש מסויים ובעקבותיו בא ראיית הוסת, הוקבע לה וסת למיחוש זה, שאם תרגיש שוב במיחוש זה הרי היא חוששת לראית וסתה, וכן ישנם וסתות נוספים כפי שיתבאר להלן בפרק ט(ב).

וסת שאינו קבוע וחששותיו

ג. אף אשה שעדיין לא ראתה ג' פעמים בסדר מסויים ואין לה וסת קבוע, מ"מ צריכה לחוש לגבי כל ראיה שלה שמא תמשיך לראות לפי הסדר של ראיה זו ותקבע לה וסת. ובכל ראיה שתראה [בין בראיה רגילה ובין כשיש לתלות שראתה מחמת סיבה כגון מחמת חימוד] חוששת לג' חששות.

[א] ביום החודש בו ראתה בפעם האחרונה חוששת שתראה בתאריך זה בחודש הבא.

[ב] לפי מספר הימים שהפליגה [הרחיקה] בין שתי הראיות האחרונות כך חוששת שकेבור מספר ימים אלו מהראיה האחרונה תראה שוב.

[ג] ביום העונה בינונית שהוא יום השלושים מראייתה האחרונה וי"א שהוא יום השלושים ואחד, חוששת שמא תראה בו, דרוב הנשים בזמן חז"ל היו רואות בהפרש ימים זה בין ראיה לראיה.

ומלבד ג' חששות אלו צריכה האשה שאין לה וסת קבוע לברר בכל ראיה שתראה אם נתבטלו החששות שהיתה צריכה לחוש להם לפי חשבון הראיות

מקורות והערות

שכיח יותר מוסת החודש, שהרי טבע האשה שהדם מצטבר אצלה במשך זמן ואח"כ יוצא, ולכן שייך קביעות טפי בהפלגה לימים שוים שהדם מצטבר ויוצא אז, אבל קביעות ליום מסויים בחודש לא שכיח דפעמים החדש מלא ופעמים חסר ואינו מספר שוה של ימים - שיעורי שה"ל סי' קפד ס"א אות ג.

(ב) שו"ע סי' קפט סעי' א ו-ב, והנה בשו"ע סי' קפד סעי' א כתב דרוב הנשים יש להם וסתות לראות בזמן ידוע כגון מכ' לכ' יום או מל' לל' יום ע"כ. והא דנקט אופן של וסת קבוע בהפלגות שדרכה לראות בהפרש של כ' יום וכדו', ולא נקט וסת החודש שדרכה לראות בא' או ב' לחודש, משום שוסת הפלגה

הקודמות, כגון אם מחמת ראיותיה הקודמות היתה צריכה לחוש ליום מסויים בחודש, עליה לבדוק אם כבר נעקר חשש זה, וכן צריכה לבדוק אם כבר נעקר החשש של ההפלגה הקודמת, אבל חשש עונה בינונית מהראיה הקודמת נעקר בכל אופן, דאינה חוששת אלא מהראיה האחרונה^(ג).

החששות בוסת קבוע

ד. אשה שיש לה וסת קבוע אינה חוששת אלא לוסתה הקבוע בלבד ולא לשאר חששות של וסת שאינו קבוע, כגון אם יש לה וסת קבוע ליום החודש אינה חוששת להפלגה וכן אינה חוששת לעונה בינונית, [ואף ליום החודש אחר שראתה בו לפני שקבעה וסת אינה חוששת]^(ד).

החששות כשהיה לה וסת קבוע ושינתה

ה. אשה שהיה לה וסת קבוע ושינתה פעם אחת מקביעותה, צריכה לחשוש גם לוסת הקבוע וגם לראיית השינוי כדין וסת שאינו קבוע שמא תקבע מעתה וסת חדש, כגון אם היה לה וסת קבוע להפלגת כ"ה יום ושינתה פעם אחת וראתה להפלגת כ"ח יום, צריכה לחשוש עדיין להפלגת כ"ה יום מראייתה האחרונה [שאינו נעקר אלא אם לא ראתה בו ג' פעמים וכמו שיתבאר בסעי' ח], וכן צריכה לחשוש להפלגת כ"ח יום כמו הפלגת השינוי, וכן ליום החודש של ראייתה^(ה).

מקורות והערות

סוף יצא דם נדתה ואולי שוב לא תראה רק בעבור ל' יום מיום זה, וע"כ א"א לקבוע כן להלכה.

(ד) שו"ע סי' קפט סעי' א, ט"ז שם סק"א וש"ך סק"א, רמ"א סי' קפט סעי' יג, ולאפוקי משיטת רש"י (נדה דף טו.) להבנת הרמב"ן והרשב"א שם והר"ן (פ"ב דשבועות) דאף מי שיש לה וסת קבוע חוששת לעונה בינונית, והקשו עליו דאשה שיש לה וסת הרי היא כמסולקת דמים עד זמן וסתה ולמה תחוש, [ועיין להלן בפרק ט סעי' ח ו-סג דאם יש לה וסת קבוע להפלגה של פחות משלושים יום, ועבר יום הוסת ולא ראתה בו חוששת לעונה בינונית, ועיי"ש בהע' קכח].

(ג) שו"ע סי' קפט סעי' א ו-ב, ורמ"א שם סעי' יג, והנה בס' מי נדה למהרש"ק (בחי' נדה דף כ ע"ב ובקו"א למי נדה מהדו"ת) חידש דהא דאמרינן דבראתה פעם אחת צריכה לחשוש ליום החודש ולעונה בינונית מראיה זו, היינו דוקא בראיה רגילה, אך כשיש לתלות שראתה מחמת סיבה כגון שהבעל היה חוץ לביתו ואשתו חמדתו וראתה, אין צריך לחוש כלל ליום זה אפילו כוסת שאינו קבוע, דתולין הראיה בחמדה, וכתב בשו"ת שה"ל ח"ה סי' קז ובשיעורי שה"ל סי' קפט ס"ב אות ד, דהוא חידוש גדול דקשה מאד לדעת מה היתה סיבת הראיה באמת, וגם אם החמדה גרמה סוף

האחרונה כדין וסת שאינו קבוע, אבל אינה צריכה לחשוש לעונה בינונית כיון שיש לה עדיין וסת קבוע שלא עקרתו בג' פעמים, ואם בפעם הבאה חזרה וראתה כמו קביעותה דהיינו שחזרה לראות להפלגת כ"ה יום מראייתה האחרונה, הרי חזרה לוסתה הקבוע ושוב אינה חוששת אלא לוסתה הקבוע ולא לשאר חששות של וסת שאינו קבוע, וכמו שיתבאר בסעי' ח(ה).

זמן החשש ביום הוסת

ו. לענין דיני וסתות נחלקת היממה לשתי עונות, עונת היום מתחילה מהנץ החמה ומסתיימת בשקיעת החמה, ועונת הלילה מתחילה משקיעת החמה ומסתיימת בהנץ החמה, ואין האשה צריכה [מן הדין] לחוש ביום הוסת אלא לעונה שהיתה בה ראייתה האחרונה, עונת היום או עונת הלילה⁽¹⁾. ועיין בפרק י סעי' ד בדברי האגרות משה ויש להחמיר כדעת האור זרוע לחוש אף בעונה הקודמת לה, והוא הנקרא "עונת אור זרוע", ועיין בפרק י סעי' ב דיש לפרוש מעט גם אחר עונת הוסת⁽²⁾.

1234567

מקורות והערות

כמה רגעים אחר השקיעה יש לחוש לחומרא שדינה גם כרואה ביום, מלבד חששא דדינה כרואה בלילה, כיון שאין אנו יודעים בדיוק מה נקרא שקיעה.

ועיין בפרק י סעי' ד דיש מחמירים כדעת האביאסף שהביאו הט"ז בסי' קפד סק"ב ובש"ך סק"ז שצריך לפרוש ביום הוסת י"ב שעות ולהשלימם קודם עונת הוסת ואחריה, אבל מדינא אין צריך להחמיר כן, רק המחמיר קדוש יאמר לו.

(ז) בש"ך סי' קפד סק"ז כתב בשם האור זרוע דיש לחוש בעונה הקודמת לוסת, וכ"כ בנקודות הכסף שם על הט"ז בסק"ב, ובשיעורי שה"ל שם על הט"ז סק"ב ד"ה והנה אף כתב דברוב המדינות נהגו כהא"ז וכן כתבו האחרונים להחמיר, עיין בפרק י הע' יט. והנה בנקודות הכסף שם הוכיח כן ממש"כ האגדה (ס"פ האשה) דעכשיו שאין לה וסתות גמורות יש להרחיק מעט קודם עונת הוסת

(ה) שו"ע סי' קפט סעי' יד.

(ו) שו"ע סי' קפד סעי' ב, ט"ז שם סק"ב, וכתבו האחרונים דאע"ג דלפ"ז יש שנאסרות י"ב שעות קודם הוסת ורק מעט לאחריו כגון הרואה בסוף היום, ויש שאסורות רק כחצי שעה קודם כגון הרואה בתחלת היום מיד, קים להו לחז"ל דהיום גורם לוסת, דכל גוף מושפע מהשמש או מהעדור השמש, ואם רואה תמיד ביום בודאי גופה מושפע מהשמש, וליכא למיחש שתראה בלילה וודאי לא תקדים בלילה אפילו מעט, וכן בוסת לילה לא תראה ביום, ואין הפרש השעות גורם, ומה"ט כתבו הכו"פ (סק"ד) והחוו"ד (סק"ה) ושאר פוסקים דלענין וסתות לא אזלינן בתר יום או לילה דעלמא שתלוי בעלות השחר וצאת הכוכבים, אלא לפי הנץ החמה ושקיעתה, ועי' סד"ט (סק"ג וסק"ו) - שיעורי שה"ל שם ס"ב אות ה וס"ד אות ב. ועיין בספר משמרת הטהרה פרק ו הע' 10* שכתב בשם הגרי"ש אלישיב דאשה שרואה

בקביעות וסת אם צריך שכל הראיות יהיו באותה עונה

ז. אין האשה קובעת וסת לימים אלא אם היו כל הג' ראיות הקובעות את הוסת באותו עונה כלומר שיהיו כולן בעונת היום או כולן בעונת הלילה^(ח). אבל בוסת הגוף קובעת וסת אף שהג'¹²³⁴⁵⁶⁷ ראיות לא היו באותו עונה וכמו שיתבאר בפרק ט סעי' פ. [ועיין בפרק ט סעי' ו דקובעת וסת למספר עונות אף שהג' ראיות לא היו באותו עונה]^(ט).

עקירת וסת קבוע וחזרה לוסתה

ח. אשה שיש לה וסת קבוע, הרי הוא נעקר על ידי שיגיע ג' פעמים יום וסתה ותבדוק עצמה ולא תראה בו, ומעתה אינה צריכה לחשוש יותר לוסת הקבוע, [אלא חוששת לראייתה האחרונה כדן וסת שאינו קבוע דהיינו להפלגתה האחרונה וליום החדש של ראייתה האחרונה וכן לעונה בינונית]^(י). ואף אם בדקה אחר זמן ולא מצאה דם, הרי זה עקירה - חוט שני^(א). ואם קבעה וסת אחר [ע"י שראתה ג' פעמים בסדר אחר] הרי מעתה אינה חוששת אלא לוסת הקבוע החדש ולא לשאר

1234567

מקורות והערות

מצאה דם, אך אם לא בדקה אע"פ שלא הרגישה, אינה עקירה.

(יא) ח"ש עמ' קכא סעי' ג ועמ' שע ס"ג. וכן כתב ביסוד הטהרה פרק יא בתוספת טהרה לס"ב ובמקורות וביאורים שם דאף אם לא בדקה ביום הוסת רק יום או יומיים אחריו, מהני הבדיקה להחשיבו כעקירת וסת, שהרי מי שלא בדקה בעונת הוסת הקבוע אסורה לבעלה עד שתבדוק כדאיתא בסי' קפד ס"ט, וכשם שהתם סומכים על הבירור של הבדיקה המאוחרת להתירה לבעלה לנקוט שלא ראתה דם בעונת הוסת, ע"י בפרק י סעי' טז, כך גם אפשר לסמוך על בדיקה זו לברר שלא ראתה בעונת הוסת לחושבו כעקירת וסת, ואף שמדברי החו"ד (סי' קפד סק"י) הנ"ל מתבאר שאף שמהני בדיקה זו להתירה לבעלה, מ"מ לא מהני לעקירת הוסת, אבל דעת הדברי חיים יו"ד ב סעי' עח שמהני גם לעקור וסת.

ולאחריו עכ"ל, וכתב בשיעורי שה"ל שם על הט"ז סק"ב ד"ה והנה כל, דלפ"ז בומנינו שאין לנשים שעה קבועה לראיה, צריך לפרוש מעט גם אחר עונת הוסת, וגם יש מקום בסברא לחוש שהוסת יתאחר בכמה שעות אע"פ שהוא כבר בעונה אחרת.

(ח) בשו"ע סי' קפט סעי' יג, כתב לגבי וסת החדש דאינה קובעת אלא"כ היו כל הראיות בעונה אחת, ובפח"ש (סק"ט) כתב בשם הנוב"ת (סקפ"ג) דדעת השואל שם (הגאון ר' דוד טעבלי) דאף בוסת הפלגה אינו נקבע אלא"כ היו כל הראיות בעונות שוות.

(ט) שיעורי שה"ל סי' קפט סי"ט אות י ד"ה וסת.

(י) שו"ע סי' קפט סעי' ב יד טו ו-טז, ש"ך ס"ק מג, ובחוו"ד (סי' קפד סק"י) כתב דאין וסת נעקר אלא כשבדקה ביום הוסת ולא

אמ"ח 1234567

חששות, ואף אם תחזור ותראה פעם אחת כמו קביעות הוסת הראשונה אינה חוזרת לקביעותה הראשונה, [אלא תחשוש לו כדן וסת שאינו קבוע], אבל אם לאחר שעקרה את קביעות הוסת לא קבעה וסת אחר אלא ראתה ג' ראיות אחרות שלא לפי סדר מסויים, הרי שאם מעתה חזרה וראתה פעם אחת ביום הוסת הקבוע שהיה לה ונעקרה, חזרה לוסתה הקבוע אף שכעת ראתה בו רק פעם אחת, ואינה חוששת אלא לוסת זה כדן וסת קבוע, ואינו נעקר אלא בג' פעמים נוספות שלא תראה ביום זה, ועיין בהערה (יב).

עקירת וסת שאינו קבוע

ז. אשה שיש לה וסת שאינו קבוע, הרי הוא נעקר בפעם אחת שיגיע יום וסתה ולא תראה בו, [ואף שלא בדקה עצמה] ואינה צריכה יותר לחוש לו (יג).

חישוב וסת הנמשך כמה ימים או נפסק וחוזר

וסת הנמשך כמה ימים או נפסק וחזר, לא ימים חוששת לוסתות

י. אשה הרואה רם וסתה הנמשך כמה ימים אע"פ שפסקה מלראות יום אחד בתוך הימים האלו ושוב ראתה ביום שלאחריו [בימי נידתה], אין היא חוששת

מקורות והערות

יא בתוספת טהרה לסעי' ג ובמקורות וביאורים שם כתב דהיות ורבים חולקים וסוברים שסגי במה שלא ראתה להיחשב כעקירה גמורה ששוב אינה חוזרת לוסתה הקודמת בחד זמנא, עי' לחם ושמלה (סי' קפט סט"ו) שהוכיח שכן דעת הרבה ראשונים, לכן יש להחמיר לחוש גם לוסתות שאינם קבועים [הפלגה, חודש, ועו"ב].

(יג) שו"ע סי' קפט סעי' ב וברמ"א שם סעי' יג, ט"ז שם סק"כ, ובפת"ש (סי' קפד ס"ק יח) הסתפק אם דוקא וסת קבוע אינו נעקר בלא בדיקה אבל וסת שאינו קבוע נעקר, אמנם מבואר באחרונים דוסת שאינו קבוע נעקר גם בלי בדיקה, כמש"כ בתשו' בית שלמה (י"ד ח"ב סכ"ז) ע"פ הרמב"ן בהל' נדה (פ"ה ה"כ), ועיין דע"ת בסי' קפד - שו"ת שה"ל

(יב) שו"ע סי' קפט סעי' יד טו ו-טז, ט"ז ס"ק כח ש"ך ס"ק מ מא ו-מד, והנה בשו"ת שה"ל ח"ג סי' קכד בהע' לסי' קפט על הש"ך סקמ"ד ובשיעורי שה"ל סי' קפט סט"ו על הש"ך סקמ"ד ד"ה וצריך הביא דברי התפארת צבי (סקכ"א) ושם במקור חיים (סקצ"ו) דדייק מדברי הש"ך בסקמ"ד דהא דבעקרה קביעות הוסת ולא קבעה וסת אחר אם חזרה וראתה פעם אחת חזרה לוסתה הקבוע הוא רק לענין עקירה דצריך שוב לעקרו בג' פעמים, אבל לענין לחוש לעונה בינונית נשאר ספק אם חזרה לוסתה הקבוע וצריכה לחשוש לעו"ב כדן אשה שאין לה וסת קבוע, וכתב השה"ל דאין כן משמעות הש"ך וסתימת השו"ע והאחרונים, אלא קביעות הוסת חוזרת למקומה לכל דבר, אמנם ביסוד הטהרה פרק

לכל יום שראתה בו משום וסת נפרד שמא תראה בפעם הבאה ביום הוסת הזה, אלא חוששת רק ליום הוסת של העונה הראשונה שבו התחילה לראות, ואם עבר עונת הוסת של העונה הראשונה ולא ראתה בו הרי היא מותרת, בין בוסת קבוע ובין בוסת שאינו קבוע^(יד). אמנם למעשה יש מקום להזהר

מקורות והערות

והשני או השלישי היה דם טמא, והוא היה תחלת הוסת ועיקרן, א"נ הראשון או השני היו מתוך י"א (ימי זיבה) והשלישי והרביעי תחלת נדה וראויין לקביעת וסת וכו', עכ"ל.

והראב"ד מחמיר כדעה הג' ולא מטעמיה, אלא דכיון דאיכא שופעת או מרלפת שבהן הכל ראייה אחת והכל הוי שעת וסתה, וצריך לפרוש כל ימי העונה כדין שעת וסתה, לכן חיישינן^{אג"ת} בכל ראייה שמא היתה שופעת או מרלפת, והרז"ה הקשה דאין לחוש לשופעת או מזלפת דלא שכיחי כלל, וכתב כדעה הב', וכ"כ הרא"ש, וכן הכריע המחבר כדעה שניה דאין לחוש לשאר הימים כלל אפילו כוסת שאינו קבוע, דתחלת הוסת הוא העיקר, ולכן אם עבר היום הראשון ומצאה טהורה אמרינן דאם לא בא מתחלתו מסתמא כבר לא יבא, וכמוזכר בפרישה ולבוש וט"ז.

והנה בחו"ד (סי' קפד סק"ז) וסד"ט (סק"ט) ושו"ע הרב (סקכ"א) ועוד אחרונים, הקשו דבאשה שרואה ג' וד' ימים רצופים לכאורה יש להחשיבם כוסתות נפרדות, ולחוש על כל יום, אלא דקיי"ל בנדה (דף יא.) דאין אשה קובעת וסת בימי נדתה, ולהכי אין חוששין להם כוסת קבוע, ומבואר בסי' קפט (סי"ז) דאין חוששין לוסת שאינו קבוע אלא כשאפשר שיקבע, אבל כשא"א שיקבע כוסת קבוע אין חוששין לו אפילו בא כמה פעמים, דאינו וסת רגיל וא"צ לחוש לו, וה"נ כיון דא"א שתקבע בימי נדתה אין צריך לפרוש

ח"ג סי' קכ בהע' לסי' קפד על הפת"ש סק"ח וח"ד סי' צט אות יא ד"ה עיין, שיעורי שה"ל סי' קפט ס"ד אות ג ד"ה ובחוו"ד.

(יד) שו"ע סי' קפד סעי' ו, דהנה בראב"ד בבעה"נ (ש' תקון הוסתות סד"ה ראיתי) הובאו ג' דעות בזה, וז"ל אשה שהיא למודה לראות בעונותיה ה' ימים או ד' רצופים, יש מי שאומר שאינה חוששת ג' עונות (פי' ג' פעמים לעקור הוסת) אלא ליום ראשון בלבד, כי הוא עיקר הוסת והוא צריך ג"פ לעוקרו, אבל שאר ימי עונה אע"פ שהיא למודה בהן כמה פעמים, נעקרים הם בפעם אחת, לפי שאין אשה קובעת וסת בתוך ימי נדתה וכו', הלכך הרי הן כוסת שאינו קבוע, והם נעקרים בפעם אחת, ואינה חוששת להם אלא לעונה אחת, (פי' דחוששת לשאר הימים פעם אחת), ויש מי שאומר שאפילו עונה אחת אינה חוששת להם (פי' דשאר הימים אין צריך לפרוש בהם אפילו פעם אחת ואינו אפילו כוסת שאינו קבוע), לפי שאינן אלא משיכת הוסת ודמים יתירים הוא דאתוספו בה וכו', אין להם דין וסת בפני עצמו, והלכך כיון שנעקר הראשון כולן נעקרינן עמו (פי' דאין לפרוש אלא בעונה של תחלת הראיה), ויש מי שאומר כשם שחוששת לראשון ג' עונות, כך היא חוששת לכולן ג' עונות, והטעם כיון שאין אנו בקיין במראה דמים ולא בתקון הוסתות וכו', הלכך איכא הכא שתי חששות, שמא היום הראשון של הוסת היה דם טהור

בתשמיש [בפעם הבאה] אף בעונה אחת אחר עונת הוסת שבו התחילה ראייתה, כיון דהוסת יכול לאחר קצת מיום הוסת של הפעם הקודמת, [וגם אם היא מותרת בעונה שלאחר יום הוסת אינה מותרת אלא כשאינה מרגשת הרגשה של ביאת הוסת, ורק לאחר שתעשה בדיקה, וגם רק בלי הרבה חימוד], אבל אחר מכן אין צריך כבר יותר לחוש שמא תראה, דאין כבר דרך לראות (טו).

מקורות והערות

והנה בדרכ"ת (סקכ"ח) כתב בשם באר מים חיים (סכ"ב) דדוקא אשה שיש לה וסת קבוע אינה חוששת לכל הימים, אבל כשאין לה וסת קבוע צריכה לחוש לכולם, וכתב בשיעורי שה"ל שם ד"ה והנה ובשו"ת שה"ל ח"ה סי' קג אות ז בהע' לסי' קפד ס"ה וס"ו דטעמו בודאי דאם קבעה וסת לתחלת ראייתה י"ל ששאר הימים הם רק תוספת דמים, אבל כשלא קבעה וסת יש לחוש דבראיות הבאות תאחר ראייתה ותקבע וסת בימים האמצעיים ושלא כל יום הוא באמת תחילת ראייתה, והוי כימים הנבוכים למחמירים, אבל סתימת הפוסקים דאין לחוש לכולם אף בוסת שאינו קבוע.

(טו) שיעורי שה"ל שם ד"ה ולדינא, ושו"ת שה"ל ח"ה סי' קג בהע' לסי' קפד ס"ה וס"ו, דהנה צריך ביאור אמאי אין חוששין לאיתור הוסת כשעברה העונה הראשונה, הא כיון שמצטבר הפסולת בגוף יש לחוש טפי כשעבר הזמן דמתרבה הפסולת, אלא דודאי כך קבלו חז"ל שטבע הוסת שאם לא הגיע בזמנו הרי הוא מדלג לחודש הבא, אך יש פעמים שאין זה דילוג רק הוסת מאחר קצת, ובראב"ד כתב דדרך הוסת לאחר קצת, ובפרט היום יש לחוש לאיתור דנחלשו הטבעיים ושכית איחור בהתחלת הוסת, ובא אחר כמה שעות, ואפילו אם לא בא ביומו אפשר שיאחר לבא כלילה, ולכן יש מקום להזהר בתשמיש עונה אחת

בשאר הימים, אך הא ניחא לדעת הראב"ד דגם בזמן הזה אין אשה קובעת וסת בימי נדתה, אבל הטור (סי' קפט) פסק כהרמב"ן דבזה"ז שאין בקיאין בחשבון ימי נדות וזיבות ואין בקיאין במראות יש לחוש על כל יום שהוא הראשון לנדתה, וקובעת וסת בימי נדתה, וכמו שיתבאר בהע' כ, וא"כ יש לפרוש כל הימים כיון דקובעת וסת בימי נדתה, והחוו"ד ושו"ע הרב תירצו דגם להרמב"ן אינה חוששת אלא כשכבר נקבעו אותם הימים שבתוך נדתה בג"פ, אבל בפעם אחת שראתה בתוך ימי נדתה אינה חוששת כלל, וביאר החוו"ד דהוי כעין ספק ספיקא, דאפשר שאינו תחלת נדות אלא הוא תוך ימי נדתה ותחילת ראייתה עיקר, ואת"ל דהוי תחלת נדה, שמא לא תקבענו, ועיי"ש עוד בסד"ט מה שכתב בזה.

וכתב בשיעורי שה"ל סי' קפד ס"ו אות ג ד"ה ולדינא כיון, ובשו"ת שה"ל ח"ב סי' עד אות ב וח"ד סי' צט בהע' לסי' קפד ס"ו וח"ט סי' קפ, דכיון דוסתות דרבנן אזלינן לקולא, ובמחבר לא הביא דיעה האוסרת, לכן בפעם אחת שראתה בתוך ימי נדתה אין חוששין אלא ליום הראשון דרגלים לדבר דהראיה השניה היא המשך הראיה הראשונה שראתה לפני יום או יומיים ומעיינה פתוח מאז, ולא חיישינן לראיה השניה, אלא אם עבר היום הראשון ולא ראתה מותרת מעיקר הדין.

ועיין בהערה^(טז). ובחוט שני כתב דאשה שראתה דם וסתה ואח"כ פסקה מלראות, ושוב ראתה לאחר יום או כמה ימים, אין היא חוששת משום וסתות אלא לעונה הראשונה שבו התחילה לראות, אבל אם הפסיקה מלראות יום אחד שלם והוא היה נקי בודאי מדם, [ע"י שבדקה עצמה], ושוב אח"כ ראתה, הרי היא צריכה לחוש משום וסתות גם לראיה החדשה שלאחר שהפסיקה^(יז). וכן הרואה דם וסתה ואח"כ הפסיקה בטהרה, ומצאה הדם על עד הבדיקה, אין היא חוששת אלא לתחילת הוסת, ולא לעונה שבדקה בו כיון שלא עבר יום אחד נקי מדם וכנ"ל, אבל אם באמצע ספירת ה' נקיים מצאה דם בעד בדיקתה, אם עבר כבר יום אחד נקי מדם וכנ"ל, הרי היא חוששת לוסתות גם לעונה שמצאה בו הדם בעד הבדיקה וכנ"ל^(יח). ודעת הגר"ש אלישיב דאם עבר יום אחד נקי מדם, ואח"כ ראתה שוב דם, ראוי לחוש לוסתות גם לראיה השניה שמצאה בו הדם, ובג' ימים הראשונים של ה' נקיים אף שמדינא יש מקום להקל כזה, מ"מ ראוי להחמיר בזה לחוש לוסת, אבל בראיה על עד הבדיקה אינה חוששת לוסת אלא רק בראיה מרובה וכמו שיתבאר בסעי' מו^(יט).

ראתה ג' פעמים וסת שנפסק וחזר לטהרה

יא. אם ראתה כן דם וסתה ג' פעמים, שהחלה לראות דם הוסת יום אחד ופסק הדם עונה שלימה של יום או לילה, וחזרה וראתה ביום שלאחריו, יש מחמירים לחוש משום וסתות נפרדים גם ליום הראשון וגם ליום השני שראתה שמא הוא התחלת וסת, וצריכה לחוש בפעם הבאה ליום הוסת של שני ימים אלו שמא תראה, ואף שהיום השני הוא בתוך ימי נידתה מראיית היום הראשון, אשה קובעת וסת בזמן הזה בימי נדה ובימי זיכה ואפילו להקל, כגון לעקור וסת קבוע וכדו', [דהיינו שאם ראתה כן ג' פעמים ולא ראתה ג' פעמים בזמן וסתה הקבוע שהיה

מקורות והערות

רימונים (סי' קפד ס"ק טז) מתבאר שאם הפסיקה למשך יום שלם חוששת לראיה השניה משום וסתות אף שהיתה בתוך ז' ימים מהראיה הראשונה, ואף בוסת שאינו קבוע, ויש להתמיר כדבריו אם ראתה כן אחרי משך הימים שרגילה להיות שופעת דם.

(יז) ח"ש עמ' מו סעי' א, עמ' קצא סעי' ד ועמ' שעו ס"ד, ועי' בש"ך סי' קפט ס"ק עב. (יח) ח"ש עמ' קצא סעי' ד ועמ' שעו סעי' ה ו-ו.

(יט) ספר משמרת הטהרה פרק ו הע' 78.

אחר זמן הוסת, אבל אחר יום אין הדרך שיאחר ואין צריך לחוש עכ"פ מן הדין, ועי"ש בשו"ת שה"ל שכתב דעדיין צריך לעיין בזה.

(טז) ביסוד הטהרה פרק ט סעי' יב כתב דאם הפסיקה בין ב' הראיות לכל הפחות יום שלם והראיה השניה לא היתה משך הימים שרגילה לראות בהם, הרי היא חוששת משום וסתות גם לראיה השניה, [אבל אם הראיה השניה היתה בבדיקת עד אינה חוששת לו משום וסתות], ובמקורות וביאורים שם כתב דבפרדס

לה מקודם, אינה חוששת יותר לוסתה הראשון אף אם תחזור לראות בו כמו שנתבאר בסעי' ח[כ].

אבל אין צריך להזהר לבדוק בכל ראיית דם וסת הנמשך כמה ימים אם הדם פסק באמצע עונה שלימה, משום דאינו שכיח שהדם יפסיק יום שלם, ובדרך כלל אחר זמן מועט שמפסיקות לראות רואה שוב (כא).

[1234567]

מקורות והערות

[1234567]

להחמיר מה הועילו חכמים בתקנתם, וכמש"כ הרמב"ן דלא חלקו משום דאין בקיאי, ואף קשה טפי לחשב הימים לשני צדדים לחומרא, ובשיעורי שה"ל סי' קפט סכ"ח על הש"ך סקע"א ד"ה והש"ך, כתב דדברי הש"ך צ"ע שהרי המחבר והרמ"א לא הזכירו כלל דין ימי זיבה, ובפשוטו משום דאינו נוהג בזה"ז, ואיך השמיטו דלא להקל, וע"כ דקיי"ל דאשה קובעת וסת בין להקל ובין להחמיר, ובטעם הדבר שתקנו כן אע"פ שבאמת הוא קולא בקביעות הוסתות שהרי הרבה וסתות נקבעות בספק, כתב בשה"ל לבאר דבש"ס נראה דוסת בימי זיבה לא שכיח כלל, וגם אם ראתה אינו מוכיח שתראה עוד כה"ג, ולכן אינה קובעת וסת, וכיון דקיי"ל דוסתות דרבנן וכמשנ"ת ר"ס קפד, והוי חשש דרבנן, לכן מפני צורך תיקון העולם להעמיד הדת על תילה שבנות ישראל לא יבואו לידי בלבול וטעות בחשבונות של ימי נדה וזיבה, תקנו להשוות מידותיהם אף להקל, והם אמרו והם אמרו ועקרו הדין משום לא פלוג, וכן דעת החו"ד (סי' קפד סק"ז) ושו"ע הרב (שם סקכ"א) דצריך לחוש לוסת קבוע בימי נדות, וכמו שנתבאר בהע' יד, וכ"כ בשו"ת שה"ל ח"ב סי' עה אות ב ובח"ט סי' קפ.

(כא) שיעורי שה"ל סי' קפד ס"ו אות ג ד"ה והחו"ד, וסי' קפט סכ"ח על הש"ך סקע"א ד"ה והנה.

(כ) בגמרא נדה (דף לט ע"ב) מבואר דמעיקר הדין אין אשה קובעת וסת בימי נדתה וכימי זיבתה, אבל חוששת להם, ואם ראתה תוך יח יום לראייתה, אין מחשבין ראייה זו לקביעות וסת, אפילו ראתה כה"ג ג' פעמים, וכ"כ הטור בשם הרמב"ן (הלכות נדה פ"ה הט"ו), והראב"ד בבעה"נ (ש' תקון הוסתות) פסק כדינא דגמ' דאין אשה קובעת וסת בימי זיבתה, אבל קובעת וסת בימי נדתה ממעין סתום, ולפ"ז גם בזמן הזה צריך לשמור ימי הנידות והזיבות לצורך חישוב חשבון הוסתות וקביעותם, אבל הרמב"ן (פ"ה הי"ז) כתב דבזה"ז שהחמירו בנות ישראל על עצמן שלא יהיו צריכות למנות ימי הנדות וי"א יום שלאחריה והחזיקו עצמן טועות בפתחי נדה ואבדו החשבון ואין מחלקות בין ימי נדה לימי זיבה, ה"ה לענין קביעות וסתות דקובעות אפילו בימי נדה וזיבה, דאל"כ שוב יצטרכו למנות ז' לנדות וי"א לזיבות, וכן הסכימו הפוסקים, והש"ך בסי' קפט ס"ק עא מחדש דהרמב"ן לא קאמר אלא לחומרא שקובעת וסת גם בימי נדה וזיבה, אבל לא להקל, דודאי לא יחלוק על התלמוד, וכמש"כ בנקודות הכסף דא"א להקל שתעקור וסת קבוע ע"י וסת שבימי זיבה, ובתוה"ש (סקכ"ז) הקשה דברשכ"א בתוה"ב מבואר דהטעם דאין לחלק בין ימי נדה לזיבה דא"כ נמצאת מצריך ללמוד פתחי נדה וימי זיבה, ואם הוא רק

ראתה ראייה מועטת ופסק ואח"כ התחיל הוסת

יב. אף אם האשה ראתה בתחלה רק ראייה מועטת, והפסיקה לראות יום או כמה ימים, ואח"כ התחילה לראות את הוסת כדרכו בהמשך כמה ימים, אם לא ראתה כן עדיין ג' פעמים אינה חוששת משום וסת שתראה בפעם הבאה אלא ביום הוסת הראשון שהתחילה לראות את הראייה המועטת, אבל אם ראתה כן כבר ג' פעמים יש לחוש משום וסת אף ליום השני שהתחילה לראות בו את עיקר הוסת, שמא תראה בפעם הבאה גם ביום הוסת הזה, [ועי' להלן בסעי' כא לגבי ראתה ראייה מועטת או כתם על עד הבדיקה ואחר יום או כמה ימים התחילה ראיית דם וסתה בשפע] (כב). ועיין בהערה (כג).

ראתה וסת ופסק וחזר ביום השמיני

יג. אשה שראתה ראייה גמורה של דם יום אחד או כמה ימים, והפסיקה לראות כמה ימים ואח"כ חזרה לראות שוב ביום השמיני מתחלת ראייתה, הרי זה ראייה חדשה כיון שהוא בימי זיבתה [ולא בימי נידתה], וחוששת משום וסת גם ליום הראייה הראשונה וגם ליום הראייה השניה (כד).

1234567

מקורות והערות

דהמחבר בשו"ע לא חשש לרמב"ן להחמיר, אך בכה"ג שהיתה רק טיפה והפסקה של כמה ימים יש מקום לחשוש גם ליום השני גם לאלו שבוסת רגיל אינם חוששים לחומרת הרמב"ן, מלבד החשש ליום הראשון שהוא וסת קבוע, אבל כשהיום השני אינו קבוע, סגי לחוש לתחלת הראייה.

(כג) ביסוד הטהרה פרק ט סעי' יג כתב דאף בפעם א' שראתה בראייה הראשונה דם מועט, ובראייה השניה ראתה דם מרובה כדרך וסת והפסיקה בין הראיות לכל הפחות יום שלם, חוששת גם לראייה השניה משום וסתות, משום דלא מסתבר שהראייה הראשונה המועטת היא העיקר, והראייה השניה של דם מרובה טפלה לה.

(כד) שו"ת שה"ל ח"ט סי' קפ, שיעורי שה"ל סי' קפד ס"ו אות ג ד"ה ראתה, דאף דאם

(כב) בשיעורי שה"ל סי' קפד ס"ו אות ג ד"ה ויש, ובשו"ת שה"ל ח"ד סי' צט בהע' לסי' קפד ס"ו כתב להסתפק באופן זה שראתה ביום א ראייה מועטת והפסיקה יום או כמה ימים, ואח"כ התחיל הוסת כדרכו, דהנה מדינא דגמ' כיון דבטיפה הראשונה טמאה מדאורייתא עכ"פ אם היתה בהרגשה, הרי הוי כמעין פתוח ואין אשה קובעת וסת בימי נדתה עד יום ז, ויש בזה מעין חידוש לומר דהכל המשך וטפל לטיפה הראשונה, ועיקר הוסת אח"כ הוא רק תוספת דמים, וביותר דאילו היו בודקים אותה אחר היום הראשון אפשר דהיה נמצא שהמעין סתום והרחם עדיין סגור לגמרי, וכתב בשיעורי שה"ל דנראה דאם ראתה כן ג"פ והיום של עיקר הוסת נקבע יש לחוש גם לעיקר הוסת וכהרמב"ן דבזמן הזה אשה קובעת וסת בימי נדתה, ואף די"א

וסת הנמשך מעונה לעונה אם צריך לחשוש לב' העונות

יד. ^{אוצר החכמה} אשה שהתחילה לראות בסוף העונה והמשיכה בעונה הבאה, הרי היא חוששת משום וסת לעונה הראשונה שבה החלה ראיתה וגם לעונה השניה כשיעור שבה המשיכה הראיה, דהיינו שבפעם הבאה צריכה לחשוש שתראה ביום הוסת בעונה הראשונה, ובעונה השניה רק כשיעור זמן שבו נמשכה הראיה בעונה השניה (כה).

מקורות והערות

דהיום אסור רק כשיעור משך הוסת, וכן פסק המחבר, ובט"ז שם סק"ח ובש"ך סקט"ו ביארו דכיון דודאי ראתה בסוף העונה הראשונה אזלינן בתר תחלת הוסת ואמרינן שעיקר הוסת בעונה הראשונה אלא שנמשך זמנו עוד במקצת העונה השניה, ע"כ אסורה גם באותו מקצת, ועי' בט"ז (סק"ט) ובש"ך (סקט"ז) שהקשו דהמחבר הכא שחושש לפרוש כל זמן משך הוסת סותר למש"כ בסעי' ו' שאם הוסת נמשך ב' או ג' ימים ששופעת או מזולפת אינה צריכה לפרוש אלא ~~עונה הראשונה של הוסת~~, ולא כל זמן משך הוסת, ופירש הט"ז דבאמת דעת הראב"ד הנ"ל בהע' יד דאף בסעי' ו' יש לפרוש כל הימים, אלא דהמחבר נקט דבכה"ג אמרינן דהעונה הראשונה היא שעת וסתה, ומה שראתה אח"כ הוא תוספת דמים ואינו שעת וסתה, וסגי לפרוש בעונה הראשונה, אבל בסעי' ה' דמשך הוסת מועט, אין לומר דחלק מהזמן המועט הוא שעת וסתה והשאר תוספת דמים, וכ"כ הש"ך בשם הפרישה, וכתב שם עוד בשם הב"ח לחלק דכיון דהעיקר הוא התחלת הוסת לכן בסעי' ו' כיון שהוא וסת של כמה ימים ודאי היתה הפסקה בראיה ולכן א"א לומר שכל הימים בגדר התחלת הוסת אבל בסעי' ה' שהכל ראיה אחת עדיין נחשב הכל להתחלת הוסת - שיעורי שה"ל סי' קפד ס"ו על הט"ז והש"ך שם.

ראתה פעם א' בימי נדתה תוך ז' אינה צריכה לחוש ^{אוצר החכמה} לראיה השניה כוסת שאינו קבוע כמו שנתבאר בסעי' י' ובהע' יד וכמש"כ החו"ד בסי' קפד סק"ז דהוי כעין ספק ספיקא שמא הראיה הראשונה עיקר, ואף את"ל דהראיה השניה עיקר שמא לא יבא לידי קביעות וסת, ^{זהו רק כשהראיה השניה היתה בתוך ז' ימים} וזהו רק כשהראיה השניה היתה בתוך ז' ימים לאחר ז' ימים מנדתה אף שהיא בימי זיבתה ונעקרת בפעם אחת, מ"מ כל שלא עקרתה צריכה לחשוש לה דצריכים לחשוב שאשה זאת היא מאותם שדמיה מתמלאים גם בזמן קצר פחות מחודש, ויש לה עי"ז חשש וסת קצר, ועוד דהא דלא חיישינן לדין בימי זיבה לוסת גמור משום דמסתמא היא ריקה מדם כיון שראתה לפני זה בימי נדתה (כדעת רוב פוסקים) משא"כ בנד"ד שראתה עוד הפעם בימי זיבה ואין לומר עליה שזה המשך ראיתה נדה, וכיון דאיכא בזה"ז גם החשש אולי תחלת נדה היא, ע"כ אין מקום להקל בזה.

(כה) שו"ע סי' קפד סעי' ה', דברא"ש בנדה (פ"ט ס"ב) משמע דאיכא ג' דעות [עי' ב"י ד"ה ואם רגילה], י"א דיש לפרוש רק בלילה אבל ביום אין צריך לפרוש אפילו כשיעור הנמשך בו דאזלינן בתר תחלת הוסת והוי וסת דלילה, וי"א דחוששין גם לכל היום, וי"א

סוגי הראיות שחוששים להם משום וסת

חשש וסת בראיה על עד הבדיקה

מן. אשה שבדקה את עצמה [באותו מקום בעומק ואפילו שאינו בחורין ובסדקין], בעד בדיקה הבדוק לה [דהיינו שבדקתו קודם וראתה שהוא נקי], ומצאה עליו דם, נחשבת ראיה זו לראיה גמורה לענין חשבונות הוסתות מיום זה, וקובעת עי"ז וסת כשראתה כן ג' פעמים לפי סדר מסויים, וכן עוקרת עי"ז וסת קבוע אחר [דהיינו שאם ראתה כן ג' פעמים ולא ראתה ג' פעמים בזמן וסתה הקבוע שהיה לה מקודם, אינה חוששת יותר לוסתה הראשון אף אם תחזור לראות בו כמו שנתבאר בסעי' ח] (כז). והיה נראה להחמיר אף כשראתה כן פעם אחת לחוש לו כדין וסת שאינו קבוע, [ורק במקום הצורך כגון שליל מבילה יחול ביום הוסת היה מקום להקל שאין צריכה לחוש לו], אך מנהג העולם להקל לגמרי כשראתה כן פחות מג' פעמים דאין חוששת לו לדין וסת (כז). וכ"כ במנחת יצחק להקל בזה בוסת שאינו

מקורות והערות

שאינו בדוק אע"פ שגם בו יש איסור מ"מ הוי רק ספק טומאה כמו בכתם ע"כ לא הוה כראיה ממש גם לענין וסת, ועי' בפרק ב סעי' קלד-קלז בגדר עד הבדוק ושאינו בדוק.

(כו) בשו"ת שה"ל ח"ב סי' עה אות ב וסי' פו ופט וח"ט סי' קעז, ובשיעורי שה"ל סי' קצ סנ"ד אות ז כתב דמלשון השו"ע דכתמי עד הבדוק הרי הן כראיות לכל דבר, משמע דראיית עד הבדוק הוי כראיה גמורה גם לחוש בפעם אחת כוסת שאינו קבוע, ובג"פ הוי כוסת קבוע, אבל בשו"ת בית שלמה (ח"ב ס"ז) [בהג"ה מבנו] נסתפק בהבנת המחבר אם צריך לחוש רק כשראתה ג' פעמים דוקא, או אפילו בפעם אחת, דלפשוט המחבר דאפילו בפעם אחת חוששת א"כ מי שסותרת בז"נ בעד הבדוק צריכה לחוש לאותה הפלגה כי' או יא יום, ונשאר בצ"ע, אבל בלבוש משמע דדוקא בג"פ חוששת, אבל בפעם אחת אין צריך לחוש אפילו כוסת שאינו קבוע, דכתב

(כו) בשו"ע סי' קצ סעי' נד כתב דכתמי עד הבדוק הרי הן כראיות לכל דבר, וכתב בשיעורי שה"ל שם אות ז שאע"פ שלא הרגישה ממש רק היה הרגשת עד והוי ספק דאורייתא מ"מ נקבע כודאי לוסתות, ובלחוש"ש (סי' קפג סק"ב וסי' קצ סק"ב) הובא משו"ת נטע שעשועים (סכ"א) דהא דחיישינן בעד הבדוק שמא הרגישה וסברה הרגשת עד הוא, היינו בסתמא שלא שמה לב, אך אם שמה לב ואומרת ברי ללא כל ספק דלא היתה הרגשת דם אלא הרגשת העד לא הוי ספק דאורייתא, דבשימת לב אפשר להבחין בין ההרגשות, אמנם הוא חידוש, דמדאמרו חיישינן דלמא הרגשת עד הוא משמע דבכל אופן חיישינן.

ועי' בט"ז סי' קצ ס"ק מא שכתב דמשמע מדברי הראב"ד דדוקא כשבדקה עצמה בעד הבדוק דאמרינן עלה בגמרא דטמאה משום נדה, בזה אמרינן דהוי כראיה לכל דבר אף לענין וסתות, אבל אם בדקה עצמה בעד

קבוע(כח). ודעת הגרש"ז אויערבאך דאם ג' פעמים מצאה כתם ע"י בדיקה יש לזה דין וסת שאינו קבוע

מקורות והערות

כנ"ל, וגם בלבוש דנקט ג' פעמים היה מקום לדחות דנקט כן לרבותא דבג"פ בעד הבדוק נעשה וסת קבוע ולא רק כשהיו ב' ראיות ראשונות וסת גמור, [וגם דהא דעת הרמב"ם בפיה"מ (נדה נב ע"ב) להחמיר בראית כתם אפילו פעם אחת, וכמש"כ בסד"ט סו"ס קצ, ונהי דאנן קיי"ל כדעת הראב"ד שלא לחוש לוסתות בכתמים, מ"מ מנ"ל לומר דהראב"ד מתיר אפילו בראיית עד בדוק בפעם אחת], ולכן היה נראה להחמיר בזה, ורק במקום הצורך כליל טבילה וכדו' היה מקום להקל, אמנם מנהג העולם להקל בזה, דאל"כ כשראתה בעד הבדוק ביום העשירי מראיתה בתוך ז"נ תחוש מיום זה להפלגת י' ימים, וסוגיא דעלמא להקל בזה כמש"כ בתשו' בית שלמה הנ"ל.

ועי' גם בשו"ת שה"ל ח"ו סי' קלב אות ב שכתב דהדעת מחייב דאם זה שלא בשעת ביאת וסתה כלל אין צריך לחשוש מעיקר הדין רק מחומרא בעלמא, [וגם רק אם הוא דם ממש ולא מה שאנו מחמירים מחמת דלא בקיאים במראות, וכמו שיתבאר בסעי' טז], אבל אם יש ראית עד בדוק בתקופת הימים של הוסת וכרגיל יבוא הוסת השני יום או איזה ימים אח"כ צריך לחשוש גם על יום הוסת מראית עד הבדוק וכמו שיתבאר בסעי' כא, ועי' גם בח"י סי' רנב אות ב שכתב דאם ראתה בבדיקה ביום הוסת בזה לכו"ע חוששת לוסתות.

ועי' בספר שערי טהרה ח"א דיני כתמים ובדיקות סי' עא אות ח שכתב בשם גאב"ד טשעבין והגרצ"פ פראנק שהקלו בזה דבראיה ע"י בדיקת עד אין חוששים משום וסת בראיה אחת. (כח) מנח"י ח"ד סי' קיח אות ג, דשו"ע הרב שהביאו בספר טהרת ישראל (סי' קצ סעי' נד

דהו"ל כראיות לכל דבר שהרי אנו רואים שביום זה יצא דם מגופה ג' פעמים וזה וסתה, עכ"ל, ומדנקט ג"פ משמע דבפעם אחת אינה חוששת. וכן הביא בד"ת בשם תשובת הרי בשמים דא"צ לחוש רק באיתחזק ג' פעמים. וכתב השה"ל לבאר הטעם דאין חוששין בפעם אחת לפמש"כ הראב"ד בבעה"נ דהא דחוששין לוסת שאינו קבוע בפעם אחת אינו משום חיוב פרישה בראיה אחת, אלא דחיישינן שמא תקבענו בג"פ, וכל וסת שנקבע בג"פ כוסת גמור חוששת מיד שמא תקבענו, אבל בוסת שאינו רגיל כגון וסת הדילוג אין חוששין לו בפעם אחת, והנה ראיית עד הבדוק דקובעת וסת הוא משום חששא דשמא ארגשה, ובעיקר הדבר הוא מחלוקת הפוסקים אם הוי דאורייתא או דרבנן, ואפילו לסוברים דהוי דאורייתא הוי רק ספק שמא טעתה בהרגשת עד, א"כ לא מיבעיא אי הוי דרבנן דא"צ לחוש לוסת בפעם אחת כיון דהחשש של פעם אחת הוא דלמא תראה ראיה גמורה דאורייתא, ובראיית עד הבדוק לא הוחזק חשש ראיה דאורייתא, אלא אפילו לסוברים דבעד הבדוק הוי ספק דאורייתא מ"מ החשש בראיה אחת הוי דרבנן, דפרישה סמוך לוסת היא מדרבנן, ואפילו לנו"ב וחת"ס דפרישה סמוך לוסת דאורייתא, הנ"מ אחר ג"פ, אבל קודם שנקבע הוי מדרבנן לכו"ע, וכמו שיתבאר בפרק י' סעי' א, ובראיה בלי הרגשה בכתמים לא תקנו, דאין לחוש שתראה שנית, וה"ה בעד הבדוק דהוי רק ספק אין חוששין שמא תקבע, דהוא לא שכיח כלל. אולם כתב שם השה"ל דהיה נראה להחמיר בזה כיון דמשמעות המחבר דהוי כראיה לכל דבר גם בפעם אחת לחוש לו כוסת שאינו קבוע

וצריך לחשב ע"פ זה ימי פרישה, עונה בינונית ויום החודש וכו', אך אינו נחשב כוסת קבוע אפילו בג' פעמים, ואם ראתה פחות מג' פעמים בבדיקה אין זה אפילו וסת שאינו קבוע^(כט). ודעת הגרי"ש אלישיב להחמיר בזה דאף כשראתה פעם אחת דם על עד הבדיקה חוששת לו לוסת שאינו קבוע, אבל בטיפת דם זעירה מאד אפשר להקל^(ל). ובחוט שני כתב דבכל אופן הכודקת עצמה בעד [בפנים של או"מ] ומצאה עליו דם אפילו כלשהו, הרי זה נחשב כראיה בהרגשה וחוששת להן משום וסתות, ואף לקולא נחשב לדין וסת לעקירת וסת שהיה לה^(לא). ועיין בהערה^(לב).

מקורות והערות

תקבע ווסת ע"י עד הבדוק משום שדמי לווסת הקפיצות שבא ע"י מעשה ולא קובעת ווסת אף שהיה כמה פעמים (אם לא בצירוף יום קבוע) כמבואר בשו"ע סי' קפט, וה"ה באם מצאה דם ע"י עד הבדוק מאחר שהיו ע"י מעשה מהכנסת עד, הרי אפשר שהבדיקה גרמה להוצאת הדם.

ושמעתי מהגר"מ ברנדסדורפר דס"ל שאם נראה שהיא בעצמה גרמה לראיה זו ע"י הבדיקה, כגון שדחקה אצבעה יותר מדי בעומק, יש להקל בפשיטות שלא לקבוע וסת בראיה זו, שאינו נחשב אלא כמו וסת הקפיצה שאינה קובעת וסת בזה כנ"ל.

(לא) ח"ש עמ' קצא סעי' א ו-ב ועמ' שעו סעי' א ו-ב, ועי' לעיל בסעי' י דאף כשראתה דם בעד הבדוק בתוך ספירת ז' נקיים, אם עבר כבר בז"נ יום אחד נקי מדם לפני שמצאה הדם בעד הבדוק, הרי היא חוששת לוסתות גם לעונה שמצאה בו הדם בעד הבדיקה.

(לב) ביסוד הטהרה פרק י' בתוספת טהרה לסכ"ט ובמקורות וביאורים שם, וכן בשיעורי הגרמ"ש קליין כתב דלמעשה חוששת למנין הוסתות בראיה בעד הבדיקה אף כשראתה פעם א', וכמו שמשמע פשטות השו"ע סוס"י קצ דחושש אפילו בחד זימנא, וכן הבין החת"ס (סי' קכו), ובפרט למ"ש רע"א (סי' פא) שכל שודאי מגופה לא חשוב כתם אפילו אם לא הרגישה ואף לדעת שו"ע הרב שפליג

- (רמד) החמיר במצאה כתם בעד ע"י בדיקה לחוש באותו יום בחודש הבא משום וסת, אבל בס' טה"י (שם רמ"ה ובאר יצחק אות תרלח) ביאר ע"פ דברי גדולי האחרונים להקל בזה בוסת שאינו קבוע עיי"ש, ובוסת קבוע לא הוי דבר השכיח בכה"ג, ולא שייך בזה מנהג, ובודאי יש להחמיר.

(כט) תשובת הגרשז"א בסוף הספר אות א.

(ל) ספר מראה כהן עמ' קכח הע' ג.

ועי' בספר משמרת הטהרה פרק ז' הע' 203 שכתב בשם הגרי"ש אלישיב להחמיר אף בפעם אחת שראתה דם על עד הבדיקה, כסתימת לשון הראשונים והמחבר "הרי הן כראיות לכל דבר", אבל זה רק כשהוא כתם של דם ולא בטיפה כחרדל, ועיין כן גם בתשובת הגריש"א בסוף הספר אות סב. ועיין עוד במשמרת הטהרה שם בהע' 204 שכתב בשם הגריש"א שאף שמחמירים בכתמי עד הבדוק אף בפעם א' לחוש לוסתות של עיקר עונה בינונית ווסת החודש אבל אין צריך להחמיר בזה בעונת אור זרוע וכן אין צריך לחוש בעונה בינונית אלא ליום הל' ולא ליום הל"א, וכן אין צריך לחוש בעו"ב לכל המעת לעת, וכמו כן יש להחמיר שמנין העו"ב וההפלגה שלה היא מונה מעיקר הראיה שהיתה קודם הראיה שע"י עד הבדוק, ועי' להלן בהע' לב.

ועי' בספר שערי טהרה ח"א סי' עא אות ו שכתב בשם הגרי"ש אלישיב סברא לומר שלא

מזו. אשה שבדקה את עצמה בימי טהרתה בעד הבדוק ומצאה עליו מראה שמטמאין מחמת דלא בקיאים במראות, אינה צריכה לחוש לזה משום דין וסת(לג). וכ"כ באגרות משה, והוסיף דאף אם ראתה למחרת דם ממש אינה חוששת לוסת מיום שבדקה עצמה אלא מיום המחרת שראתה דם ממש(לד).

מקורות והערות

(לג) שו"ת שה"ל ח"ו סי' קלב אות ב.

(לד) אג"מ יור"ד ח"ב סי' סח, דהנה בשו"ע סו"ס קצ איתא שכתמי עד הבדוק הרי הן כראיות לכל דבר אף לקביעות וסת, וממילא גם לאיסור פרישה דסמוך לוסתה נמי יש לחוש, אבל הא משמע דבעד שאינו בדוק אף שאסורה אין לחוש משום וסת, כמפורש בט"ז ס"ק מא דבהא דסעי' לו דבדקה בעד שאינו בדוק לה שטמאה אם יש בו כגריס ועוד, ופשוט שהוא כרבי בנדה (דף יד) שטמאה נדה, ומ"מ לא הוי כראיה ממש גם לענין וסת, והוא מטעם שכיון שהוא עכ"פ ספק אין חוששין לאיסור וסת, לא מבעיא להסוברים שהוא מדרבנן אלא אף להסוברים דאיסור הפרישה סמוך הוא מדאורייתא, כיון שהוא רק מחשש בעלמא שמא תראה אין חוששין לספק, וא"כ יש להוכיח מזה דאף בעד בדוק שמצאה עליו רק ספק מראה דם נמי אין לחוש לאיסור וסת, ואף שרוב הספקות הוא מחסרון בקיאות, מ"מ כיון שהוא ספק לכל העולם אין להחשיב זה כ"כ כספק חסרון חכמה, דהא בהפ"מ מצרפין ספק בקיאות לכל העולם לס"ס, כדאיתא בש"ך סי' נג סקט"ו ובפמ"ג בש"ד סי' נה סק"ד, ה"נ בנד"ד שהוא בדין ספק אין לחוש לדין וסת שהאיסור אף אם הוא מדאורייתא הוא רק לחשש ואינו בדין ספק ממש כיון דהיא בחזקת טהורה בעצם, והרי הש"ך סובר דהפרישה הוא ג"כ רק מדרבנן. ועיי"ש עוד באג"מ שהוכיח מדברי

(ס"ס קצ), מ"מ בבדיקה מודה לפי שחזקת דמים בהרגשה.

אולם היות ולא כל האחרונים מודו בה, לכן אינה צריכה להחמיר בזה אלא בדברים שהם מעיקר הדין ולא בדברים שאסורים על דרך החומרא, ולכן אפשר להקל דאין צריך לפרוש בעונת אור זרוע, דהא עיקר הטעם שחוששין לאו"ז הוא על דרך הזהירות, ולכן דוקא בראיה גמורה דרך וסת מסתבר לחוש כן שמא תקדים לראות, אבל בבדיקת עד הוא דבר מקרי שאי"צ לחוש, וכן בעונה בינונית אין צריך להחמיר לפרוש ביום לא, וגם ביום ל' סגי בעונת הראיה ואי"צ לפרוש יום שלם.

ומטעם זה אין להחשיב את הדם שמוצאת בבדיקה כראיה ממש כדי להפסיק הפלגה ארוכה, וכגון אם ראתה ראיה גמורה בהפלגת כה, ואח"כ ראתה דם בבדיקת עד בהפלגת יח, דאף שבכה"ג אם היתה ראיה ממש בהפלגת יח היתה מונה את הפלגותיה מהפלגת יח (הפלגת כה ויח), מ"מ היות ואינו אלא דם שנמצא בבדיקה חוששת לב' הצדדין, שצריכה למנות כה יום מהפלגת כה הקודמת (שמא דם בדיקה לא חשוב כראיה), וצריכה גם למנות הפלגת כה ויח מיום הבדיקה. [ועי' בפרק ט הע' כא טעם נוסף מדוע א"א למנות בוודאות מיום הבדיקה לפי שהוי ראיה מועטת], ואין צריך למנות מיום כה הפלגת יח, דממ"נ, אי בדיקת העד חשובה כראיה תמנה מהבדיקה, ואי אינה חשובה כראיה אי"צ לחוש לו.

חשש וסת בכתמים

יז. אין בכתמים משום וסת, דהיינו שאם מצאה האשה כתם בבגדה או על גופה, [ולא הרגישה הרגשה של יציאת הדם שנתבאר בפרק א סעי' ג] אף שהכתם מטמא אותה, מ"מ אין ראייה זו נחשבת לחשבון הוסתות, ואינה חוששת ליום הוסת מראיה זו, ואף כשראתה כן ג' פעמים [לפי סדר מסויים] (לה). ואפילו ראתה ב' פעמים ראייה גמורה ופעם שלישית ראתה כתם, אינה קובעת עי"ז וסת (לו). וכן אינה עוקרת וסת קבוע ע"י ראיית כתמים (לז). ועיין בהערה (לח).

מקורות והערות

הרגישה בראיית הכתם הוי מעיקר הדין כתם ואינו וסת. וכמו שיתבאר לקמן בסעי' כ.

(לז) שו"ע שם וכמש"כ בחידושי רע"א סי'

קצ סעי' נד בשם הפרישה, והביאו בשיעורי

שה"ל שם אות ה, דהיינו באופן שהיה לה

וסת קבוע בר"ח, ואח"כ ג"פ לא ראתה בר"ח,

וג"פ מצאה כתם בה' לחודש, לא אמרינן

דנעקר לגמרי וסת דר"ח, אלא הוי כלא קבעה

וסת אחר, דאם ראתה אח"כ פעם אחת בר"ח,

חזרה לוסת הראשון.

(לח) אם הרגישה הרגשה של יציאת הדם

[כמו שנתבאר בפרק א סעי' ג], ולאחר מכן

מצאה כתם הרי זה כראיה גמורה לחשבון

הוסתות, וק"ו הוא מכתמי עד הבדוק שנתבאר

בסעי' טו דחוששים בזה לוסתות משום חשש

הרגשה. [ועי' ביסוד הטהרה פרק י סעי' כח

שכתב דאף כשהרגישה כפי שרגילה להרגיש

בשעת וסתה כגון כאבי ראש או בטן וראתה

כתם הרי זה נחשב לחשבון הוסתות, וכמו

שנתבאר בפרק א סעי' ד בדברי היסוד"ט

דטמאה בזה מדאורייתא. ועיי"ש בדברי החוט

שני דאינה טמאה בזה מדאורייתא ואינה

חוששת בזה לוסתות]. ועי' בסעי' יח בדברי

השה"ל דבקינח אחר הטלת מ"ר אף

שחוששים בזה להרגשה, אך אין חוששים לזה

לענין וסתות.

הט"ז והסד"ט דס"ל דבספק אם הוא מראה דם בעד הבדוק שהוא ספק דאורייתא יש לאסור משום וסת.

(לה) שו"ע סי' קצ סעי' נד, ועי' בשו"ת

שה"ל ח"י סי' רנב אות ב שכתב דאף אשה

שלוקחת גלולה למניעת הריון שהיא גורמת

לסילוק המחזור, והיא רואה רק כתמים ביום

או יומיים במקום ראיית הוסת, אם ברור

שראתה בלי הרגשה אינה חוששת לזה

לוסתות, אף שבא כל פעם ביום ידוע, כדין

כתמים שאין בהם משום קביעות וסת, [אמנם

בכתם שבא ביום הוסת חייבת בבדיקה

לחומרא, ואם תמצא דם בבדיקה צריכה

לחשוש לזה משום וסתות כמו שנתבאר בסעי'

טו והע' כז].

ושמעתי מגדולי המורים דאף בכתם שודאי

בא מגופה רק שבא בלי הרגשה, אין בו משום

וסת, כמש"כ בשו"ע הרב (סי' קצ ס"ק קכב),

ואע"פ שלדעת רע"א (ת' פא) קובעת וסת

בכתם שודאי מגופה, מ"מ נוהגין להורות

להקל, אא"כ יש צדדים נוספים לחומרא. ועי'

להלן בדברי האגרות משה בסעי' יט והע' מג.

(לו) שיעורי שה"ל סי' קצ סנ"ד אות ג בשם

הפרישה, והוסיף שם דאפילו אם למחרת

ראיית הכתם ראתה ראייה גמורה, כיון דלא

חשש וסת בקינח

יח. אשה שקינחה עצמה מחוץ לאו"מ ולא נכנסה אפילו לבית החיצון, ואולי אף בנכנסה מעט, ומצאה דם על הקינח, אינו נחשב כראיה בעד הבריקה אלא כראיית כתם דאין בו משום וסת, ואפילו אם נמצא כן ג' פעמים באותו יום, אין צריכה לחוש ליום הוסת מראיות אלו [אלא"כ קינחה באו"מ בעומק (אע"פ שאינו בחורין וסדקין) דאז הוי כראיה בעד הברדוק שנתבאר בסעי' טו] (לט). ואף בקינח אחר המלת מ"ר שחוששים בזה כספק ממאה מדאורייתא דחוששים להרגשה כמו שנתבאר בפרק א סעי' י, אין חוששים לזה לענין וסתות (מ). ובחוט שני שאם קינחה עצמה ולא נכנסה בפנים ומצאה דם, אינה חוששת בזה משום וסתות, אבל אם קינחה עצמה באו"מ, סמוך ממש לאחר תשמיש, או סמוך ממש לאחר המלת מי רגלים ומצאה דם, חוששת בזה משום וסתות, [וכמו שנתבאר בפרק א סעי' ט ו-י דחוששים בזה להרגשה] (מא). ועיין בתשובת הגר"ש אלישיב בסוף הספר אות סג.

חשש וסת בראית דם בלי הרגשה

יז. אשה שראתה ראיה גמורה בלי הרגשה של יציאת הדם [שנתבאר בפרק א סעי' ג] מעיקר הדין אינה צריכה לחשב ראיה זו לחשבון הוסתות, דדינה כראיית כתם כנ"ל בסעי' יז, אמנם למעשה יש לחוש לראיה זו כראיית וסת לחומרא, כיון דיש לחוש שמא הרגישה ולא שמה לב דאין בקיאין כ"כ בהרגשה, וכמו שנתבאר בפרק א סעי' יא, ולכן יש לחוש ליום הוסת מראיה זו, ואם ראתה כן ג' פעמים קבעה וסת, [אלא"כ יודעת בבירור שלא הרגישה], אך אינה עוקרת ע"י ראיה זו וסת קבוע שנקבע ע"י ראיות שראתה עם הרגשה (מב). ובאגרות משה כתב דבראית דם

מקורות והערות

אינה קובעת וסת, דהא מעיקר הדין הוי רק ככתם, ועיין לשון הלבוש סוס"י קצ דמשמע להדיא דקובעת וסת, והחזו"א סי' פ אות טו הניח זאת בצ"ע. ובשיעורי שה"ל סי' קצ סג"ד אות ד ובשו"ת שה"ל ח"ב סי' פו כתב דבאמת אפילו אם היה הרגשת זיבת דבר לח, הרי לדעת החת"ס אינה הרגשה וכמו שנתבאר בפרק א סעי' ג, וגם לדעת הנו"ב דהוי הרגשה כבר כתב החו"ד דבעינן הרגשת זיבה בפנים, אמנם למעשה יש לחוש ולדון ראיה זו כוסת, דבשו"ע הרב (סי' קפג בשיטת

(לט) שיעורי שה"ל סי' קצ סג"ד אות ו ד"ה ובקינח, ועיי"ש שכתב דאם נכנסה בעומק יש להחמיר אף שלא נכנסה בחורים וסדקים.

(מ) שיעורי שה"ל סי' קצ ס"י אות ג סד"ה והחת"ס.

(מא) ח"ש עמ' קצא סעי' א ו-ג ועמ' שעו סעי' א ו-ג, ועמכש"כ בחזו"א סי' פ סקט"ז, וכן שמעתי מחשובי המורים דס"ל דזה עולה למנין הוסתות.

(מב) בשו"ע הרב (סי' קצ ס"ק קכב) כתב דאם ראתה ראיה גמורה אך בלא הרגשה,

שבא ודאי מגופה אף שלא הרגישה הרי היא קובעת וסת על ידי זה, ורק בכתם שהדם לא ודאי מגופה אינה קובעת וסת (מג).
אזהרה 1234567

חישוב הוסת בראיית כתם לפני תחילת הוסת

ב. אשה שמצאה כתם בבגדה, ואחרי כמה ימים מראיית הכתם התחילה ראיית וסתה, אם זה התחיל אחר זמן של מעת לעת ממצאות הכתם, אינה תולה את הכתם שהוא תחלת ראיית הוסת, ולכן דינו ככל כתם שאין חוששת לו משום וסת, [כמו שנתבאר בסעי' יז] אלא חוששת רק ליום שהתחילה ראיית וסתה, ואם ראיית הוסת התחילה בתוך המעת לעת ממצאות הכתם, מדינא אף בזה אינה תולה את הכתם שהוא תחלת ראיית הוסת, ודינו ככל כתם שאין חוששים לו משום וסת, ומ"מ המחמיר באופן זה לחוש אף לכתם משום וסת יש לו על מי

מקורות והערות

שהוא ספק שג"כ אין בו משום וסת, אף דשם הוי הספק גם להרגשה, והוא משום דראיות דם אף בלא הרגשה שהיא טהורה מן התורה היו קובעין וסת, וכן מסתבר דהוסת הוא הוא ענין טבעי שלכן אף שחסר לה ענין ההרגשה דעכ"פ כשבא הזמן שיוצא הדם הדרך שיצא. ועי' לעיל בהע' לה.

ועי' עוד בפרק א סעי' יא דבאגרות משה יו"ד ח"ד סי' יז אות ב כתב שהנשים שאומרות שאינם מרגישות ביציאת הדמים מגופן, אין זה מצוי כלל שלא יהיה להם הרגשה דהרי יודעות בדיוק מתי נעשו נדות וכן יודעות כשבא ספירתן ורק אינם יודעות להבחין מה הן הרגשות פתיחת פי המקור [דאינן יודעות מה הן מרגישות אם פתיחת פי המקור או פתיחת הפרוזדור], ולכן מקילים בכתמים שממש לא הרגישה כלום, שאינה טמאה בזה מדאורייתא, והגרי"ש אלישיב בקובץ תשובות סי' פד כתב דבדם היוצא מגופה אף שברור לה שלא הרגישה אין ריעותא בגלל חסרון הרגשה כיון דכל הנשים בזמנינו אינם מרגישות כלל.

הרמב"ם (ובמהדו"ב) כתב דהרואה ודאי מגופה יש לחוש שמא הרגישה כיון דחזקת דם שבא בהרגשה עד שתדע בבירור גמור שלא הרגישה, והמציאות שאפילו שאשה אומרת שלא הרגישה הרבה פעמים נמצא שטעתה, ובפרט לנו"ב דאפילו הרגשת זיבת דבר לח הוי הרגשה כמעט א"א שתדע ודאי שלא הרגישה, ולכן באופן שזה ודאי מגופה אין להקל בלא הרגישה, ואם ראתה כן ג' פעמים נראה דקובעת וסת אלא"כ שמה לב בפירוש שלא הרגישה, אך לענין עקירה יש להחמיר דאינה עוקרת ע"י ראייה שלא בהרגשה את הוסת שנקבעה בהרגשה, דבחור"ד (סי' קפד סק"י) כתב דהרואה ג"פ בהרגשה וקבעה וסת ואח"כ ראתה ג"פ בלי הרגשה אינה עוקרת הוסת, דאינו נחשב כאילו לא ראתה, דאף שחסר הרגשה מ"מ הרי ראתה בזמן וסתה.

(מג) אג"מ יו"ד ח"ג סי' מו אות ב, דבשו"ע בסי' קצ סנ"ד כתב דאין בכתמים משום וסת, ובט"ז ס"ק מא משמע דהוא משום ספק דשמא אינה מגופה, ולא משום דלא היה בהרגשה. דהא מדמה כתמי עד שאינו בדוק

לסמוך^(מד). ודעת הגר"ש אלישיב שאשה שרואה כתמים קודם הגעת וסתה בתוך מעת לעת, [ואין דרכה בכך], אם הכתמים קטנים משיעור כגרים אין מחשבין אותם לוסתות אלא חוששת לוסתות רק מזמן הראיה כדרכה שנממאת בה, אבל אם הכתמים היו יותר מכגרים יש לחוש לחומרא למנות את הוסתות גם מזמן הכתמים וגם מזמן הראיה כדרכה, ואם אחר התחלת הכתמים פוסקת יותר ממעת לעת עד זמן ראייתה כדרכה אינה חוששת לוסתות מזמן ראיית הכתמים אף שהם יותר מכגרים^(מה).

מקורות והערות

מחמיר בזה עכ"פ בדרך חומרא לחשוש להרגשה, כי בזמנינו הנשים לא שולטים כ"כ על עצמם לברר ודאי שלא היתה הרגשה כמו שנתבאר בפרק א סעי' יא ובפרט היכי דסמוך לזה בא הוסת ממש, וכן אם ראתה כתם אחר כתם ה"פ ביום אחד ואח"כ בא הוסת.

(מה) ספר משמרת הטהרה פרק ז סעי' יז והע' 26 דלדין דאין בקיאה בהרגשה וכל הוסתות הם בדרך כלל שלא בהרגשה, כל שראתה יותר מכגרים ואח"כ ראתה כדרך וסתה ולא פסקה ביניהם מעת לעת, חזינן שזהו תחלת וסתה ואינו כתם בעלמא, אבל בפחות מכגרים כיון דמטהרין לה על כרחך דלא חשיב שהתחיל הוסת, וכן כשפוסקת בינתיים יותר ממעל"ע הוי כב' ראיות ולא זהו תחלת ראייתה אע"פ שהכתם יותר מכגרים.

ועיין בספר קובץ תשובות להגר"ש אלישיב ח"א סי' פד שנשאל באשה שאין לה וסת קבוע ולפני יום תחלת וסתה היא מוצאת כתמים על בגדיה פחות משיעור גריס, ואחרי יום אחד מתחיל אצלה הדם להיות שופעת, והיא מרגשת כבר מזמן מציאת הכתמים שהמחזור שלה עומד להגיע, דיש לדון שקביעות הוסתות אצלה לענין עו"ב הפלגה וכו' הוא מזמן מציאת הכתמים על בגדיה דכיון שהיא מרגשת אז שהמחזור שלה עומד להגיע זה גופא הרגשה שדברו הפוסקים, אלא שאין האשה שמה לב לאותן ההרגשות, והביא

(מד) שו"ת שה"ל ח"ג סי' קיח וח"י סי' קמג, שיעורי שה"ל סי' קצ סנ"ד אות ז ד"ה ועיין, דמלשון הראב"ד בבעה"נ (סוף שער הכתמים) שממנו נלקח לשון הטור והשו"ע בסו"ס קצ משמע דאין בכתמים משום וסת אף בכה"ג שמוצאת כתמים קודם הוסת, אמנם אם רואה כתם יום לפני הגעת הוסת ואין הפסקה ביניהם של מעת לעת, זה תלוי במחלוקת הראשונים בנדה (דף נג ע"ב) בסוגיא דתולה כתמה בוסתה דלשיטת רש"י אליבא דרבי כפי הבנת המאירי והסד"ט והערוך לנר דין הכתם כראיה גמורה וחוששים לו משום ראיה דאורייתא אפילו שהוא פחות משיעור גריס וקובעת וסת עי"ז, משום דאז חוששים דהיה באמת הרגשה כיון דבא הוסת יום אח"כ, אבל בתוס' הרא"ש כתב בשם רבו רבינו מאיר דגם רש"י לא החמיר אלא בראתה כתמה ביום וסתה, דאז איכא רגלים לדבר דהיתה בודאי בהרגשה, אמנם רוב הראשונים התוס' והרמב"ן הרשב"א הר"ן והמאירי חולקים על שיטת רש"י וס"ל דאף בזה נידון ככתם ולא חיישינן לוסת וגם לא עוקר וסת בין להקל ובין להחמיר, והכי הלכתא כדעת רוב הראשונים, מיהו הנוקט שיטת רש"י לדרך הר"מ לחוש לחומרא ליום זה יש לו על מי לסמוך, וכתב שם עוד השה"ל בח"י סי' קמג דאם כמה ימים לפני הוסת ראתה כמעט כל יום, והיה זה דם גמור ודאי מגופה, היה